

BERTIL LINDSTRÖM

Entydighet som vetenskaplig norm för oligopolteorin. Kommentar till Muren

Schackpartier börjar alltid med identiskt samma "tekniska förutsättningar". När ett stort antal schackpartier jämförs med varandra, finns därmed – bortsett från schackspelarnas personliga egenskaper – "homogena förutsättningar". Troligen har en och annan tänkare försökt formulera modeller för schackpartiers förlopp med olika antaganden om schackspelarnas strategier. Låt oss anta att någon i ett andra steg jämför två olika modeller över ett schackpartis förlopp och utifrån denna jämförelse uttalar: "Problemet är att de båda modellerna ger mycket olika förutsägelser för spelets förlopp, trots homogena utgångsförutsättningar. Samtidigt finns det inte någon vedertagen metod att avgöra vilken modell som bäst beskriver schackpartier." De flesta skulle avvisa själva tanken att det skulle vara ett *problem* att olika modeller ger olika förutsägelser. De skulle säga att schackpartier i *verkligheten* brukar förlöpa på en mängd olika sätt. Det är just detta som är schackspelets natur. Entydiga prognoser skall rimligen inte eftersträvas för andra situationer än dem där *utfallet* är entydigt.

Det finns en mängd situationer – utöver schackpartier – som lämpligen analyseras som *spel*. Oligopolsituationer låter sig väl beskrivas just så. Det handlar om att tänka

Ekon lic BERTIL LINDSTRÖM är universitetslektor i nationalekonomi vid Mithögskolan, Sundsvall. Han har publicerat forskningsrapporter och artiklar inom internationell ekonomi, efterfrågeanalys och teorin för ekonomiska regleringar.

ut scenarier, där motspelarna gör olika drag/motdrag. Utifrån dessa scenarier kan strategier formuleras.

Det är rimligt att tänka sig att olika företagare följer olika strategier. Eftersom antalet aktörer är litet (i en del fall bara två stycken) kan vi förvänta oss olika förlopp (och här dessutom olika slutresultat) i olika fall, trots att de "tekniska förutsättningarna" är desamma. Två restauranger i by nr 1 kan följa ett "spelförlopp" som skiljer sig från motsvarande förlopp i by nr 2, trots att duopolen har lika stora och lika köpstarka kundunderlag. Detta är inte konstigare än att två tämningskast ofta(st) ger olika resultat. Därför vore det närmast fel att bestämma sig för en modell, som leder till en entydig förutsägelse. Man förstår helt enkelt verkligheten bättre, om man behåller mångtydigheten.

Astri Muren har i en intressant artikel jämfört Cournot- och Bertrand-modellerna för duopol bl a genom att referera några experiment (i Muren [1996]). Både analys och experiment hjälper oss att bättre än tidigare förstå fenomenet oligopol.

I ett avseende har emellertid Astri Muren en helt galen utgångspunkt: Hon tycks anamma som norm att det är den ekonomiska vetenskapens uppgift att komma fram till entydiga förutsägelser över utfall i oligopolsituationer. Mina inledande, karikerande meningar om schackpartierna utgör en långtgående parallell till en mening i hennes artikel.

Referens

Muren, A, [1996], "Cournot eller Bertrand. En fråga för ekonomiska experiment?", *Ekonomisk debatt*, årg 24, nr 4, s 293–300.